

ส่วนวิเทศสัมพันธ์และสื่อสารองค์กร ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูรายละเอียดได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที 25 กันยายน-1 ตุลาคม พ.ศ.2569 หน้า 11 มูลค่าข่าว 139,684.-

รายงานพิเศษ
นริศรา คุรุวงศ์รัตน

การใช้ AI สังคมไทยน่าห่วง สร้างปัญหาจริยธรรม

‘สูญเสียการคิด’ จะยิ่งทำให้ปัญหามากขึ้น

“ยิ่ง AI ก้าวหน้าขึ้นเท่าไรปัญหาจริยธรรมที่ควบคู่ไปกับมันก็ยิ่งละเอียดอ่อนมากขึ้นยากที่จะจัดการได้” ดร.พุดวิทย์ บุญนาค อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) ให้สัมภาษณ์รายการ MatTalk ถึงประเด็นปัญหาที่คนหันไปพึ่งพาและกำลังยกหน้าที่การคิดให้ปัญญาประดิษฐ์หรือ AI ทำแทนมากยิ่งขึ้นในตอนนี

คนพึ่งพา AI มากกว่าการคิดเอง

ปางเรื่องถ้าคิดเองมันเหนื่อย การให้ AI มาช่วยก็มีประโยชน์ แต่เราต้องแยกแยะ เวลาเราพูดถึง AI ไม่ใช่ว่าจะเหมือนกันหมด AI เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ถ้ามั่นช่วยแล้วทำให้ประสิทธิภาพ

การทำงานของเรดีขึ้นเป็นประโยชน์กับองค์กรมากขึ้น เราเอา AI มาช่วยก็เป็นประโยชน์มาก

แต่บางเรื่องมันเรียกร้องว่าต้องคิดเอง การคิดเองก็จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเอง แต่ถ้าให้ AI มาช่วยคิดแทนในเรื่องเหล่านั้นมันก็คือผลลบ

ในวงการการศึกษาเวลาที่ให้นิสิตนักศึกษา นักเรียนทำบ้านคือเขาต้องคิดการบ้านนี่คือการฝึก ยิ่งฝึกมากก็ยิ่งมีสกิล ถ้าไม่ฝึกก็คือไม่คิด สกิลก็ไม่ได้ แต่พอถึงงานจริงๆ ที่ต้องคิดจริงๆ เช่น ไปสอบ ไปสัมภาษณ์ ก็จะทำไม่ได้ ประสิทธิภาพของบัณฑิตก็ลดลง

ซึ่งอันนี้เป็นเรื่องน่าเป็นห่วงมากในปัจจุบัน ไม่ใช่เฉพาะในมหาวิทยาลัย แต่ตั้งแต่เด็กประถมมาเลย

ที่หน่วยธุรกิจออกกฎหมายให้ AI ในการให้เด็กทำการบ้าน ซึ่งบางทีไม่ใช่แค่ไม่ใช้ในโรงเรียนเท่านั้น กลับบ้านก็ไม่ให้ใช้ AI แนะนำให้เด็กใช้

ชมคลิป https://youtu.be/3_aSRdvbrRQ

สื่อโซเชียลได้เพียงวันละไม่เกิน 30 นาที

คิดดูสิ ถ้าเป็นประโยชน์มากกว่าเป็นโทษสำหรับคนที่ต้องการฝึกคิด เขาจะไม่หันทำไม่ แต่ปัจจุบันของไทยลูกเด็กเล็กแดงใช้ AI ใช้มือถือ ใช้โซเชียลมีเดียในชีวิต ทั้งที่ไม่ใช่การศึกษาที่ใช้ แทนที่เราจะปกป้องขอบเขตของเรื่องการศึกษาได้ไม่ให้เขาใช้ แต่ก็เหมือนปัจจุบันจะส่งเสริมให้ใช้ ทำยังไงให้อยู่กับมันได้แล้วเอามาใช้ในการเรียน แต่หลายเรื่องต้องคิด

ถ้าเราลัดวงจรตัดส่วนของความคิดออกไปให้คนอื่นมาช่วย เราก็จะคิดไม่เป็นในที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำอาหาร หรือเล่นกีฬา

คนกำลังให้ AI ตอบคำถามแทน

บวลามีคนมาขอความเห็นในที่ประชุม เขาต้องการความเห็นที่คุณคิดด้วยตัวเอง ไม่ใช่ขอความเห็นที่เป็นของคนอื่นแล้วเอามาตอบ ถ้า

อย่างนั้นการขอความเห็นก็ไม่มีความหมายอะไรเลย

การประชุมปรึกษาหารือกันต้องมีความเห็นที่แตกต่างกันและเกี่ยวข้องกับสถานการณ์เฉพาะที่องค์กรกำลังประสบอยู่

แต่ AI เวลาให้คำตอบจะให้ความเห็นแบบกว้างๆ ทั่วไป AI ไม่สามารถมีข้อมูลเฉพาะหรือปัญหาเฉพาะขององค์กรได้ นอกจากจะป้อนให้ถูก แต่การจะป้อนข้อมูลที่เฉพาะให้กับ AI ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะแต่ละองค์กรมีวัฒนธรรม มีปัญหาของบุคคลที่อยู่ในองค์กรมีข้อจำกัดที่อยู่เบื้องหลังเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น คนที่นำเสนอความเห็นโดยเอาความเห็นของ AI มาตอบจึงสุ่มเสี่ยง เพราะโดยทั่วไป AI จะตอบคล้ายๆ กัน ความเห็นในที่สุดท้ายจะไม่มีความหลากหลายจริงๆ

ณ ปัจจุบันคิดว่ามันให้ข้อมูลได้จะมี 1, 2, 3, 4, 5 อะไรบ้าง แต่ทั้งนี้ทางเลือกหนึ่งไหนดี

ที่สุดแล้วเหมาะสมกับองค์กร คิดว่ามันตอบไม่ได้หรอก

ก็ต้องคนในองค์กรช่วยกันคิดเองถึงจะตอบได้

จริยธรรมในการใช้ AI

6 เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด มีคำพูดว่า AI เป็นเทคโนโลยีที่จะมาเปลี่ยนโลก แต่ก่อนไม่เคยมีเครื่องมือแบบนี้ สมัยก่อนเวลาเราใช้เครื่องมือเราควบคุมมันได้ ไม่มีที่เขาริเวียกว่าอัตโนมัติของตัวเองที่จะทำอะไร

แต่เทคโนโลยี AI ดูเหมือนว่าจะสามารถตัดสินใจเลือกทำอะไรได้เองเหนือกว่าการที่เราจะไม่ควบคุมหรือสั่งมัน

เราสั่ง AI ได้ระดับหนึ่ง มันมีอัตโนมัติในตัวมันเองด้วย นี่คือการแตกต่างที่บอกว่า AI ต่างจากเทคโนโลยีอื่นอย่างไร ถ้ามันทำอะไรได้เองเหนือการควบคุมของเรา ก็แสดงว่าเราจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้นในการเลือกใช้มัน

อย่างมนุษย์เรามีกฎกติกาของระเบียบก็คือกฎหมาย คุณทำอย่างนั้นไม่ได้นะ คุณทำกับคนนี้ได้ไม่ได้ คุณต้องโดนปรับ เรามีกฎกับมนุษย์ได้ผล เพราะว่ามนุษย์ยังไปกลัวการเสียผลประโยชน์กลัวการลงโทษหรือว่าต้องการได้รับรางวัลตอบแทน บังคับเหล่านี้ช่วยควบคุมมนุษย์แบบเราได้ แม้แต่สัตว์ก็ควบคุมได้ด้วยการลงโทษหรือให้รางวัล

แต่ AI ไม่มีผลประโยชน์อะไรแบบมนุษย์ นี่คือปัญหา จะให้เงินมันก็ไม่สนใจ จะลงโทษมันก็ไม่แคร์ มันไม่มีความปรารถนา ไม่มีอะไรที่จะเอามาต่อรองได้ มันก็ทำไปตามที่ถูกโปรแกรมมา หรือว่าทำงานตามหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพที่สุด อันนี้คือสิ่งที่น่ากลัวว่าจะควบคุม AI ได้อย่างไร

เรื่องพวกนี้ซับซ้อน ยิ่ง AI ก้าวหน้าขึ้นเท่าไร ปัญหาจริยธรรมที่ควบคู่ไปกับมันก็ยิ่งละเอียดอ่อนมากขึ้นเท่านั้น ยากที่จะจัดการได้

ฉะนั้น ต้องใช้องค์กรและพัฒนากฎหมายที่เท่าทันเอามาบังคับใช้กับ AI เพราะการบังคับด้วยผลประโยชน์หรือการลงโทษมันไม่สนใจ ต้องบังคับกับองค์กรและคนที่พัฒนาตั้งแต่ขั้นการออกแบบต้องโปร่งใส มีคนคอยเข้าไปดู ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบทดลองใช้ แล้วผลเป็นอย่างไรกว่าจะรู้ว่ามีปัญหาหรือไม่มีปัญหาทั้งเรื่องที่เกิดขึ้นไปแล้ว ในต่างประเทศโดยเฉพาะยุโรปเขาให้ความสำคัญกับเรื่องพวกนี้มากๆ

แต่ว่าในเมืองไทยคิดว่าจะยังตามไม่ทัน

AI กับบทบาทในการศึกษา

AI ถ้าเอามาใช้ในการศึกษาให้ถูกขอบเขตจะเป็นประโยชน์มากๆ อย่างการสอนวิชาตรรกวิทยา การใช้เหตุผล การคิดเชิงวิพากษ์ ให้ที่บ้านเด็กไป ถ้าเด็กให้ AI ช่วยฝึกแต่ทำการบ้านด้วยตัวเอง แล้วส่งคำตอบพร้อมวิธีทำให้ AI ตรวจ มันจะเช็คได้ว่าถูกไม่ถูก ผิดตรงไหน ให้คำอธิบายที่ดี ถ้าเอาตรงนั้นมาช่วยในการเรียน ช่วยในการตรวจเช็ค ไม่ได้ให้ช่วยทำแทน อย่างนี้เป็นประโยชน์มหาศาล

แต่ไม่คิดว่ามีใครใช้แบบนี้ ส่วนใหญ่ก็จะพึ่งพาเอาโจทย์ที่ให้ไปฝึกคิดด้วยตัวเองเอาไปป้อนใส่ AI เลย แล้วก็ส่งอาจารย์มา โดยทั่วไปจะทำแบบนี้

พอทำแบบนี้ก็คือลัดขั้นตอน เหมือนบอกให้ไปฝึกวิ่ง คุณต้องไปซ้อมนะ วันนี้อย่างตารางซ้อมอย่างนี้ พักผ่อนเท่าที่มันไหว ปรากฏว่าไม่ได้ทำตาม แล้วจะวิ่งเร็วขึ้นได้ไง คือทักษะเกือบทุกชนิดในการเรียนที่เป็นเชิงทักษะต้องฝึกทำเอง ทำถูกทำผิดจะเป็นประโยชน์ต่อเรา ได้มาพบทบทวนวิเคราะห์ตัวเอง ถ้าทำอย่างนี้สเกลของคุณจะเพิ่มขึ้น แต่ถ้าไม่ทำอย่างนี้โยนให้ AI ทำ แล้วก็ Copy-Paste ใส่การบ้านส่งก็ไม่ได้อะไรเลย ไม่มีความเข้าใจใดๆ ทั้งสิ้น นี่คือปัญหาของการเรียน

ในสังคมของเราคือปล่อยให้ใช้ตามสบาย แต่ก็ต้องมีวิจัยก่อนว่าใช้กันระดับไหนแล้ว ใช้ในขอบเขตไหนถึงจะดี ในขอบเขตไหนห้ามใช้ แล้วก็มาบังคับใช้ให้ได้

ซึ่งอันนี้ก็เป็นปัญหาของไทยคือสังคมมีกฎเกณฑ์ออกมาแล้วเอาไปบังคับใช้บางทีก็ไม่ได้ เพราะว่าคนไม่ค่อยทำตาม เป็นเรื่องคุณภาพของทุนมนุษย์ของสังคมไทยในอนาคต คือเราทำเล่นๆ ไม่ได้ ถ้าเราปล่อยให้ทุนมนุษย์ของไทยเสื่อมลงเรื่อยๆ เสื่อมมาตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น ขั้นอนุบาล ประถมต้น ประถมปลาย ถ้าเสื่อมมาระดับนี้แล้วจะหวังให้มหาวิทยาลัยมาแก้ปัญหาในตอนปลายทางจะไม่ทัน เราต้องรีบเร่งทำ

ปัญหาการศึกษาไทยที่ผ่านมาเป็นไปไม่รู้ แต่เราต้องเริ่มทำก่อนกับขั้นเล็กๆ เด็กเล็กๆ ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วน เราควรฝึกตั้งแต่เล็กๆ ในการที่จะตระหนักรู้เกี่ยวกับ AI ยังไม่

ตองเปลี่ยนวิธีให้การบ้านใหม่ เช่น ปัจจุบันนี้ สมมุติว่าเราให้ AI ทำ ก็จะมาเฉลยให้ดูว่าคุณให้ AI ทำแล้วมันทำได้แบบนี้แบบนี้ ถ้าหากว่าคำตอบของ AI ยังมีข้อจำกัดเราก็เอาข้อจำกัดเหล่านั้นมาเสนอให้มันลิสต์เห็น

ณ ปัจจุบันเวลาออกข้อสอบก็จะออกแบบใหม่ให้วิพากษ์วิจารณ์โจทย์นี้ เราอย่าไปให้เขาเป็นข้อความ ให้เป็นรูปก็ได้เสร็จแล้วให้เขาหาข้อที่ผิด โจทย์นี้ไม่จำเป็นต้องให้หาคำตอบให้หาข้อบกพร่องของมัน กำลังลองอยู่ว่า AI สามารถหาข้อบกพร่องได้แม่นยำหรือเปล่า เราก็ต้องเปลี่ยนไปเรื่อยๆ ในเมื่อ AI ผลาผลัน เราต้องเปลี่ยนวิธีฝึก เปลี่ยนบทเรียนให้ทันกับที่มันฉลาดขึ้นมามีงานได้ แต่เรื่องพวกนี้ก็ต้องค่อยๆ ลองไป ต้องใช้เวลา

ก็ให้ใช้มันให้เป็น อาจจะต้องฝึกตั้งคำถามที่ถูกก็เป็นเทรนด์ใหม่เหมือนกันของอาชีพในปัจจุบัน ที่บอกว่าองค์กรต้องการคนที่ตั้งคำถาม AI ได้ถูกต้องแม่นยำ เพื่อจะให้ AI ทำงานให้เราได้

เราต้องตั้งคำถามที่ดีที่สุดเพื่อให้มันช่วยให้เราคิดได้ดีที่สุด ●

รับมือกับงานที่นิสิตนักศึกษาให้ AI ทำ 100% อย่างไร